

Brüsszel, 2024. november 26.
(OR. en)

16108/24

CULT 124
EDUC 440
AUDIO 111
SOC 862
EMPL 587
SUSTDEV 126
FIN 1065
PI 198
STATIS 127
RECH 514
GENDER 253

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	A Tanács következtetései a kultúrához való hozzáférés javításáról és előmozdításáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fent említett tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács (Oktatás, Ifjúság, Kultúra és Sport) a 2024. november 26-i ülésén jóváhagyott.

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

SZEM ELŐTT TARTVA:

1. hogy a kultúrához való hozzáférés alapvető emberi jog az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 27. cikke értelmében, amely kimondja, hogy minden személynek joga van a közösség kulturális életében való szabad részvételhez; hogy a kulturális örökséggel kapcsolatos jogok szerves részét képezik a kulturális életben való részvétel jogának; és hogy a gyermekeknek a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 31. cikke értelmében joguk van teljes mértékben részt venni a kulturális és művészeti életben;
2. az ENSZ jövőt szolgáló paktumát¹, amely megerősíti, hogy a kulturális jogok emberi jogok, és amely elismeri a kultúra szerepét a társadalmi kohézió előmozdításában és a fenntartható fejlődés lehetővé tételében;
3. hogy az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. és 22. cikkével összhangban mindenki számára biztosítani kell a kultúrához való egyenlő hozzáférést és az abban való egyenlő részvételt;
4. az UNESCO 2022. évi MONDIACULT konferenciája keretében a kultúráról elfogadott nyilatkozatot, amely hangsúlyozza a kultúrához való inkluzív hozzáférés és a kulturális életben való részvétel támogatásának fontosságát; a 2021. évi Porto Santo-i Chartát², amely a kultúrához való hozzáférés akadályainak felszámolása, a befogadó és sokszínű kulturális részvétel előmozdítása mellett száll síkra; a 2023. évi cáceresi nyilatkozatot³, amely kimondja, hogy a kultúrát alapvető és globális közjónak kell tekinteni, és a legmagasabb politikai szintre kell helyezni;

¹ Az ENSZ jövőt szolgáló paktumát a jövőről szóló ENSZ-csúcsalálkozón (New York, 2024. szeptember 22–23.) fogadták el.

² A Porto Santo-i Chartát az Európai Unió Tanácsának portugál elnöksége alatt, 2021. április 27–28-án tartott konferencián fogadták el.

³ Az uniós kulturális minisztereknek az Európai Unió Tanácsának spanyol elnöksége alatt, 2023. szeptember 25–26-án elfogadott cáceresi nyilatkozata.

5. a fogyatékossgal élő személyek jogát a kulturális életben való egyenlő részvételre, összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 30. cikkével és az Európai Bizottságnak a fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért elfogadott, 2021–2030-ra szóló stratégiájával, valamint az európai fogyatékosági kártya és az Access City díj különleges szerepét a fogyatékossgal élő személyek számára a kultúra terén biztosított előnyökhöz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés megkönnyítésében;
6. az EU 2023–2026-ra szóló kulturális munkatervében⁴ meghatározott, a Bizottsághoz és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett azon felkérést, hogy mérlegeljék, hogy javaslatot tesznek egy, a kultúrára vonatkozó olyan uniós stratégiai keretre, amely tükrözi a munkaterv I. mellékletében meghatározott irányadó elveket, és amely a kulturális politikai szempontoknak, valamint a kulturális értékhozóknak az összes releváns uniós politikában, programban és kezdeményezésben való általános stratégiai jellegű érvényesítését célozza;
7. hogy egyre inkább elismerik a kulturális részvétel fontosságát a személyes egészség, a jóllét, a területi és társadalmi kohézió, továbbá a demokrácia megerősítése szempontjából, amint azt az EU 2023–2026-ra szóló kulturális munkatervének „*A kultúra az emberek szolgálatában: a kulturális részvételnek és a kultúra társadalmi szerepének az erősítése*” elnevezésű kiemelt területe is hangsúlyozza, és amint azt az Európai Bizottság „*Culture and Democracy, the evidence*” (Kultúra és demokrácia – a bizonyítékok) című jelentése, valamint az EU által finanszírozott CultureForHealth (Kultúra az egészségért)⁵ projekt eredményei is bizonyítják;
8. az Európai Unió és tagállamai által az elmúlt évtizedekben annak érdekében tett erőfeszítéseket⁶, hogy megkönnyítsék a kulturális tevékenységekhez való hozzáférést és az azokban való részvételt, valamint növeljék az ezzel kapcsolatos tudatosságot;

⁴ A Tanács állásfoglalása (2022/C 466/01).

⁵ <https://www.cultureforhealth.eu/>

⁶ Ezen erőfeszítések közé tartozik az uniós Access City díj, az Európai Örökség cím, az Európai Szerzők Napja, „A kultúra mozgatja Európát” kezdeményezés, az Európa Kulturális Fővárosa kezdeményezés, az uniós kulturális díjak, valamint általánosságban a Kreatív Európa program és a Horizont Európa program keretében finanszírozott projektek.

9. azt a tényt, hogy az európai akadálymentesítési irányelv a kultúra területére vonatkozó akadálymentesítési követelményeket állapít meg; a közsférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló irányelvet; a látássérültek nyomtatott művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákesi szerződés végrehajtásáról szóló irányelvet és rendeletet; a hozzáadottértékadó-irányelv (héairányelv) módosítását, amely lehetővé teszi, hogy ugyanazt a héamértéket alkalmazzák az elektronikus kiadványok és a nyomtatott kiadványok értékesítésére, beleértve a könyvtárak által kölcsönzött kiadványokat is;
10. az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 2022-ben elfogadott ajánlását⁷, amely hangsúlyozza a kulturális közintézmények alapvető szerepét a nagyközönség – többek között a fiatalok – megszólításában, valamint a kulturális részvétel és a kulturális tevékenységek előmozdításában, függetlenül a jövedelmi és képzettségi szinttől. Az ajánlás azt is hangsúlyozza, hogy el kell ismerni a kultúrának a demokratikus társadalomhoz való hozzájárulását, valamint a kultúra, a kulturális örökség és a táj fontosságát a fenntartható fejlődési célok három dimenziója, azaz a társadalmak gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődése szempontjából, továbbá a kreatív gazdaságban és a területek vonzerejében betöltött alapvető szerepüket;

ELISMERVE:

11. a kultúrának mint a kreativitás és az önkifejezés alapjának a mentális egészség és jóllét támogatása, valamint az életminőség javítása szempontjából betöltött eredendő értékét. A kultúra a helyi és regionális fejlődéshez, az innovációhoz, a produktív vállalkozói léthez és a gazdasági fejlődéshez is hozzájárul azáltal, hogy segíti az embereket a kulcskompetenciák elsajátításában, támogatja a tudásmegosztást, fejleszti az önbizalmat és a munkaerőpiacra való (újra)belépéshez szükséges képességeket, valamint felkészíti az embereket az egész életen át tartó tanulásra;

⁷ A Miniszteri Bizottság ajánlása a tagállamoknak a kultúrának, a kulturális örökségnek és a tájnak a globális kihívások kezelésében betöltött szerepéről
<https://search.coe.int/cm?i=0900001680a67952>

12. a kultúra és a kulturális részvétel holisztikus megközelítésének fontosságát, amelynek célja, hogy e fogalmakba beépítse a polgári szerepvállalás szempontját. Ez kulcsfontosságú az olyan társadalmi célkitűzések eléréséhez, mint a társadalmi kohézió és a demokrácia megerősítése;
13. hogy a kultúrához való hozzáférést különböző akadályok nehezíthetik, beleértve a fizikai és személyes pénzügyi korlátokat; a pszichológiai akadályokat; az érzékszervi, kognitív és kulturális akadályokat; a sztereotípiák és hátrányos megkülönböztetés minden formáját, köztük a nemi alapú megkülönböztetést; a technológiai akadályokat; az épített és a virtuális környezet, az információ, a kommunikáció, a termékek és a szolgáltatások hozzáférhetőségének hiányát; valamint az idő és az érdeklődés hiányát;
14. hogy a kultúrához való hozzáférés szorosan összefügg az iskolázottsági szinttel, az anyagi lehetőségekkel, a befogadással, a hozzáférhetőséggel, a földrajzi adottságokkal és az egészségi állapottal, és hogy figyelmet kell fordítani ezen akadályok leküzdésére és a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére;
15. a regionális és helyi közösségek szükségletein és érdekein alapuló kulturális tevékenységek jelentőségét;
16. hogy az inkluzív és hozzáférhető technológiák fejlesztése révén – az „egyetemes tervezés” megközelítés alkalmazása mellett – a digitális készségek és a médiatudatosság elsajátítása, valamint a kulturális örökség digitalizálása döntő szerepet játszik a kulturális értékek védelmében és megőrzésében, továbbá a kulturális értékekhez való akadálymentes, innovatív, gyors és megfizethető hozzáférés biztosításában, ugyanakkor pedig arra ösztönzi az embereket, hogy kreatívak és innovatívak legyenek (pl. a közösségi médián keresztül);

ÜDVÖZLI:

17. a kulturális részvétel, a tanulás és a mobilitás támogatását különböző fellépések révén, amelyeket a Kreatív Európa, az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programok nyújtanak;
18. az Európai Örökség Platform elnevezésű kezdeményezést, amelynek célja, hogy erősítse a polgárok kulturális örökségben való részvételét;
19. hogy az Eurostat a közelmúltban frissítette a kulturális részvételre vonatkozó kulturális statisztikáit;
20. a 2030 utáni időszakra vonatkozó megbeszélések megelőlegezése nélkül a nemzetközi #culture2030goal kampányt, amelynek célja, hogy konkrét kulturális célt építsen be a 2030 utáni időszakra szóló menetrend fenntartható fejlődési céljaiba;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY A MEGFELELŐ SZINTEKEN:

21. indokolatlan beavatkozás vagy akadályozás nélkül, minden szinten védelmezzék és mozdítsák elő a kultúrához való szabad és egyenlő hozzáférést – a kulturális sokszínűség, a többnyelvűség és a szellemitulajdon-jogok tiszteletben tartása mellett – például csere- és mobilitási programok, valamint kezdeményezések révén, a médiatudatosság növelése, valamint a kultúra, az innováció és a fenntarthatóság közötti kapcsolatok megerősítése érdekében;
22. továbbra is biztosítsanak lehetőségeket a kulturális tevékenységekben való részvételre, akár olyan digitális eszközökkel is, amelyek új közönségeket érnek el, beleértve a fiatalokat és tágabb értelemben a kultúrához való hozzáférés terén akadályokkal küzdő személyeket is, ezáltal megteremtve a társadalmi befogadást és a társadalomhoz való tartozás érzését;

23. tartsák fenn a párbeszédet a kulturális és kreatív ágazatokkal a közönségfejlesztés és -tájékoztatás fontosságáról, a kulturális intézmények jól átgondolt és megfelelő nyitvatartási idejéről, valamint a kulturális események időpontjáról, amelyek figyelembe veszik a közönség igényeit;
24. fontolják meg a kulturális tevékenységek és a kulturális örökség beillesztését más szakpolitikai programok megvalósításába és végrehajtásába, például a regionális és helyi fejlesztés, az innováció, a városrehabilitáció, a közösségi integráció, az egészségügy, a jóllét és a szociális ellátás területén, többek között azáltal, hogy kihasználják a mentális egészséget illetően a kultúrában rejlő lehetőségeket, és támogatják például a „kultúra receptre” projekteket;
25. vegyék fontolóra a más ágazatokkal való együttműködést annak érdekében, hogy a kulturális részvétel szempontjait beépítsék ezen ágazatok politikai döntéshozatalába, stratégiaalkotásába és a kulturális politikán kívül eső finanszírozási rendszereibe, és fontolják meg az olyan intézkedések továbbfejlesztését, amelyek a kultúrához való hozzáférés terén akadályokkal küzdő személyek érdemi és egyenlő részvételére összpontosítanak;
26. mérlegeljék, hogy a kultúra, a kulturális helyszínek és műemlékek hozzáférhetősége terén fennálló egyenlőtlenségek megszüntetése érdekében megfelelő intézkedéseket hoznak a kultúra területén – például kulturális közvetítők segítségével –, különös tekintettel a fogyatékossgal élő és speciális szükségletű személyekre;
27. fontolják meg a fogyatékossgal élő személyek, köztük a művészek számára munkalehetőséget biztosító kulturális intézmények támogatását, és fontolják meg ezek láthatóságának előmozdítását a fogyatékossgal élő és a nem fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatása közötti szakadék csökkentése érdekében;

28. támogatassák minden, a kultúrához való hozzáférés terén akadályokkal küzdő személy társadalmi integrációját azáltal, hogy fontolóra veszik szakpolitikai keretek, valamint rövid- és hosszú távú stratégiák kidolgozását, továbbá a részvétel adminisztratív, pénzügyi, nyelvi, társadalmi-gazdasági és egyéb akadályainak felszámolását célzó intézkedésekkel és ösztönzőkkel megteremtik a szükséges feltételeket;
29. adott esetben fontolják meg a kulturális örökség helyszíneire és a műemlékekre vonatkozó megalapozott és jól megtervezett akadálymentesítési stratégiák kidolgozását, beleértve azokat az irányítási megoldásokat, amelyek egyensúlyt teremtenek az összes látogató számára biztosított jobb hozzáférhetőség és a helyszíni kulturális örökség egyedi jellegének, integritásának és eredetiségének tiszteletben tartása között;
30. fontolják meg, hogy az alulról felfelé szerveződő és inkluzív kulturális programok, helyi kulturális kezdeményezések és együttműködési struktúrák előmozdítása érdekében támogatassák és ösztönözzék az alulról szerveződő helyi kulturális szervezeteket a távoli, kisméretű és/vagy az elnéptelenedés által veszélyeztetett helyeken;
31. vizsgálják meg, hogyan lehetne felhívni a figyelmet azokra a kihívásokra, amelyekkel a kultúrához való hozzáférés terén akadályokba ütköző egyének szembesülnek;
32. vegyék fontolóra, hogy adott esetben támogatassák a kultúrával való foglalkozást elősegítő formális, informális és nem formális oktatást. A cél a kulturális érdeklődés táplálása és a tehetségek felkarolása, a fiatalok kultúra iránti kíváncsiságának felkeltése és vállalkozói készségeik fejlesztése, hogy ösztönözzék a társadalom jobb jövőjének megteremtéséhez szükséges kreatív készségek fejlesztését;

33. segítsék elő és ösztönözzék az iskolák, a művészek és a kulturális szervezetek közötti fenntartható partnerségek kialakítását, biztosítva ugyanakkor, hogy ezek a tevékenységek inkluzívak és hozzáférhetőek legyenek minden iskolás, diák és kevesebb lehetőséggel rendelkező fiatal, különösen a fogyatékkal élők számára; valamint támogassák az egész életen át tartó tanulást, továbbá a formális és informális művészeti oktatáshoz és kulturális gyakorlatokhoz való hozzáférést;
34. fontolják meg, hogy innovatív és könnyen hozzáférhető, a fiatalokra szabott formátumokat alakítsanak ki a kulturális életben való részvételük elősegítése érdekében;
35. adott esetben mérleget adják a kulturális politikáik és finanszírozási szabályaik felülvizsgálatát annak érdekében, hogy ösztönözzék az inkluzív és részvételen alapuló kulturális szervezetek széles körének – többek között az alulról szerveződő közösségeknek – a támogatását, kellően figyelembe véve a művészi szabadságot;
36. törekedjenek a kulturális életben való részvétel és a kulturális területen való munkavégzés pénzügyi akadályainak csökkentésére azáltal, hogy előmozdítják a kultúra hozzáférhetőségét biztosító ösztönzőket, valamint olyan munkakörülményeket teremtenek, amelyek megfelelnek a kulturális szakemberek és művészek sajátos igényeinek⁸;

⁸ A kulturális és kreatív ágazatokban dolgozó művészek és munkavállalók szociális és szakmai helyzetének uniós keretrendszere –
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0405_HU.html

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉNEK TISZTELETBEN TARTÁSA MELLETT, SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL ÉS A MEGFELELŐ SZINTEKEN:

37. fontolják meg a kulturális jogokra vonatkozó tervek kidolgozását, mint a kulturális jogok területén tervezett intézkedések felvázolásának olyan eszközét, amely magában foglalja a jelenlegi helyzetek elemzését, az elérendő konkrét célok meghatározását és a végrehajtásukat célzó konkrét intézkedéseket;
38. továbbra is mozdítsák elő a hosszú távú, ágazatközi együttműködések és partnerségek kialakítását a kulturális és kreatív ágazatok szereplői és például az oktatási, szociális, egészségügyi és igazságügyi intézmények, valamint a civil társadalmi szervezetek között helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi szinten;
39. továbbra is támogassák a kulturális és kreatív ágazatok szervezetei és szakemberei digitális képességeinek továbbfejlesztését, miközben elősegítik az önkifejezést és a digitális jóllétet, és megelőzik a digitális szakadék kialakulását;
40. tartsanak fenn rendszeres párbeszédet a kulturális szervezetekkel – többek között a fogyatékkal élő személyeket képviselő szervezetekkel, a civil társadalommal és a nyilvánossággal – a kultúrához való egyenlő hozzáférésről, különös tekintettel a digitalizációra és a kulturális és nyelvi sokszínűség tiszteletben tartására, valamint a meglévő szolgáltatásoknak a fogyatékos és a károsodás különböző formáihoz való hozzáigazítására és új szolgáltatások kidolgozására;

41. ösztönözzék a kultúrához való hozzáférés terén akadályokkal szembesülő személyek kulturális szükségleteinek és szokásainak lebontott adatokon és tényeken alapuló értékelésére irányuló kutatást; biztosítsanak továbbképzést a kapcsolódó területeken dolgozó kulturális szakemberek számára;
42. fontolják meg a kultúrához való hozzáférést akadályozó tényezők további vizsgálatát, a vidéki és távoli területekre és/vagy az elnéptelenedés által veszélyeztetett területekre, a társadalmi és gazdasági problémákra, a fogyatékoságokra, az egészségi állapotra, a szabadságelvönásra, a nemre, az életkorra és az iskolai tanulmányokra összpontosítva. Ez magában foglalhatja a hozzáférés különböző szintjeinek és területeinek, valamint a strukturális, a fizikai, nyelvi és pszichológiai akadályoknak a vizsgálatát is;
43. az Eurostat kulturális statisztikákkal foglalkozó tagállami szakértői csoportjával együttműködve mérlegeljék a kulturális részvétel jelenlegi mérésének javítását. A cél az, hogy gyakoribb és célzottabb statisztikák készüljenek a kultúráról, valamint hogy elemezzék a kultúra és az egészségügyi, a szociális és a pénzügyi kérdések közötti kapcsolatot, különös tekintettel a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségekre;
44. tegyenek további intézkedéseket a tagállamok kulturális örökségének népszerűsítésére és annak a nemzeti aggregátorokon keresztül az Europeanán való elérhetővé tételére; folytassák a kulturális örökséggel kapcsolatos közös európai adattér fejlesztését annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az örökséggel kapcsolatos adatok nemzeti határokon átnyúló megosztását, és ezáltal megkönnyítsék az európai örökséghez való szélesebb körű hozzáférést és annak további felhasználását;
45. fontolják meg, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek jövőbeli aktualizált változataiba célként beépítsék a kulturális részvételt és a kulturális infrastruktúrák fejlesztését;

FELKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY:

46. ösztönözze azon szakemberek hálózatépítését, akik kulturális eseményeket és tevékenységeket szerveznek a kultúrához való hozzáférés terén akadályokkal szembesülő személyek számára. E tekintetben különös figyelmet kell fordítani az elővárosi, posztindusztriális, vidéki és peremterületek, a legkülső régiók, valamint az elnéptelenedés által veszélyeztetett vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett területek lakosságára;
47. használja ki a meglévő lehetőségeket arra, hogy összegyűjtse, rendszerezze és kereshető módon bemutassa a tagállamoknak az akadályokkal szembesülő személyek kultúrához való hozzáféréseinek megkönnyítésével kapcsolatos jó gyakorlatait;
48. a jelenlegi és jövőbeli munkájában továbbra is helyezze előtérbe a kulturális részvételt és a kultúrához való hozzáférés megkönnyítését, például a folyamatban lévő Kreatív Európa programon (2021–2027) keresztül;
49. vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy a kulturális szempontokat is beépítse az AccessibleEU⁹ által a tagállamokban végzett nyomkövetési tevékenységbe, különös tekintettel a kultúra akadálymentesítésére;
50. ösztönözze a kulturális és kreatív ágazatok társadalmi sokszínűségével és annak a kulturális részvételre gyakorolt hatásával kapcsolatos uniós kutatást;
51. vizsgálja meg egy olyan Eurobarométer felmérés lehetőségét, amely értékelné az Európai Unióban élő embereknek a kulturális tevékenységekben való részvétellel és a kultúrához való hozzáféréssel kapcsolatos attitűdjeit és véleményét – különös tekintettel a formális és informális kulturális tevékenységekre, valamint a kultúrát nem használókra –, továbbá a kultúra potenciális szerepét az emberek életminőségének javításában;
52. vizsgálja meg, hogy az Európai Unió kulturális intézményeihez és kulturális tartalmaihoz való kedvezményes hozzáférést össze lehetne-e kapcsolni az európai diákigazolvánnyal.

⁹ https://accessible-eu-centre.ec.europa.eu/index_en#:~:text=About%20AccessibleEU,-AccessibleEU%20is%20one&text=It%20is%20a%20resource%20Centre,on%20equal%20basis%20with%20others.

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK:

E következtetések alkalmazásában a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

- „*a kultúrához való hozzáférés*” minden egyén képessége arra, hogy háttérétől, képességeitől és körülményeitől függetlenül teljes mértékben részt vegyen a kulturális tevékenységekben és élményekben;
- a „*kulturális részvétel*” olyan különféle aktív és passzív kulturális tevékenységeket foglal magában, mint például a moziba és a könyvtárba járás, élő előadásokon való részvétel, kulturális helyszínek (történelmi emlékhelyek, múzeumok, művészeti galériák vagy régészeti lelőhelyek) felkeresése, művészeti tevékenységek folytatása és tartalmak létrehozása;
- az „*Access City díjat*” azzal a céllal hozta létre az Európai Bizottság 2011-ben, hogy elismerje azokat a városokat, amelyek prioritásként kezelik a fogyatékossgal élők akadálymentes hozzáférését. A verseny pénzdíjjal jutalmazza azokat a városokat, amelyek holisztikus megközelítés alapján foglalkoznak az akadálymentesítés kérdésével. A díjat elsősorban a következő területeken ítélik oda: 1. épített környezet és nyilvános terek, 2. közlekedés és a kapcsolódó infrastruktúra, 3. információ és kommunikáció, beleértve az új technológiákat, valamint 4. közjóléti infrastruktúra és szolgáltatások;
- a „*kreatív gazdaság*” (más néven „*narancssárga gazdaság*”) olyan kialakulóban lévő koncepció, amely a kreatív eszközöknek a gazdasági növekedéshez és fejlődéshez való hozzájárulásán és a bennük rejlő potenciálon alapul. Magában foglalja a gazdasági, kulturális és társadalmi szempontokat, amelyek kölcsönhatásban vannak a technológiával, a szellemi tulajdonnal és a turisztikai célokkal;

- a „*kultúra receptre*” vagy a „*kultúraalapú közösségi tevékenység felírása receptre*” arra a gyakorlatra utal, amikor az egészségügyi szakemberek kulturális tevékenységeket, például múzeum- és színházlátogatásokat, táncórákat vagy közösségi művészeti projekteket ajánlanak a betegek mentális és fizikai egészségének javítására. E megközelítés célja a stressz csökkentése, a társadalmi kapcsolatok erősítése és az általános jóllét növelése;
- az „*egyetemes tervezés*” megközelítés olyan tervezési filozófia, amelynek célja, hogy a lehető legtöbb ember számára elérhető és használható termékeket, szolgáltatásokat és környezeteket hozzon létre;
- a „*kulturális közvetítők*” olyan szakemberek, akik informális és személyre szabott módon segítik elő, hogy minél többen hozzáférjenek a kulturális alkotásokhoz és produkciókhoz. Ez magában foglalja az esetleges akadályok felszámolását és a közvetítésnek a fogyatékkal élő és más speciális szükségletű személyekhez való hozzáigazítását. A kulturális közvetítés az a folyamat, amely az emberek bevonásával és részvételével segíti a művészetek teljes körű megértését;
- a „*kulturális jogokra vonatkozó terv*” a kulturális jogok területén megvalósítandó intézkedések végrehajtására szolgáló keretrendszer. A terv felvázolja a megvalósítandó kezdeményezéseket, tartalmazza a jelenlegi helyzet értékelését, konkrét elérendő célokat határoz meg, és részletezi az e célok megvalósításához szükséges konkrét intézkedéseket;
- az „*aggregátorok*” együttműködnek a kulturális örökségvédelmi intézményekkel annak érdekében, hogy az Europeanán és más tagállami digitális platformokon keresztül hozzáférhetővé tegyék adataikat, és így a kulturális örökséggel kapcsolatos adattéren keresztül megoszthassák azokat (<https://pro.europeana.eu/page/aggregators>).

HIVATKOZÁSOK:

Unió szerződések

- Az Európai Unió Alapjogi Chartája (2012/C 326/02).

Az Európai Unió Tanácsa

- A Tanács következtetései a kultúra elérhetőségének digitális úton való előmozdításáról, különös tekintettel a közönségépítésre (2017/C 425/03).
- A Tanács következtetései a kulturális és kreatív ágazatok helyreállításáról, rezilienciájáról és fenntarthatóságáról (2021/C 209/03).
- A Tanács következtetései a kulturális és kreatív ágazatok adatvezérelt közönségépítés révén történő megerősítéséről (C/2024/3542).
- A Tanács következtetései a fenntartható Európa stratégiai erőforrásául szolgáló kulturális örökségről (2014/C 183/08).
- A Tanács következtetései a kulturális örökség vonatkozásában a participatív kormányzásról (2014/C 463/01).
- A Tanács 2006/112/EK irányelve (2006. november 28.) a közös hozzáadottértékadó-rendszerről (HL L 347., 2006.12.11., 1. o.).
- A Tanács irányelve (2018. november 6.) a 2006/112/EK irányelvnek a könyvekre, újságokra és folyóiratokra alkalmazott hozzáadottértékadó-mérték tekintetében történő módosításáról (HL L 286., 2018.11.14., 20. o.).
- A Tanács állásfoglalása az EU 2023–2026-ra szóló kulturális munkatervéről (2022/C 466/01).
- A Tanács állásfoglalása (2003. május 6) a fogyatékkal élők kulturális infrastruktúrához és kulturális tevékenységekhez való hozzáféréséről (2003/C 134/05).
- A nyitott koordinációs módszerrel (OMC) működő szakértői csoport jelentése: „*From social inclusion to social cohesion – The role of culture policy*” (A társadalmi befogadástól a társadalmi kohézióig – A kulturális politika szerepe), 2019.

Európai Bizottság

- A kultúrához való hozzáféréssel foglalkozó civil társadalmi platform szakpolitikai iránymutatásai.
- A Bizottság ajánlása a kulturális örökséggel kapcsolatos közös európai adatterről (C(2021) 7953 final).
- A Bizottság ajánlása a kulturális anyagok digitalizálásáról és online hozzáférhetőségéről, valamint a digitális megőrzésről (2011/711/EU).
- A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az új kulturális menetrendről (COM(2018) 267 final).
- A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékkal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021–2030) (COM(2021) 101 final).
- A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai identitás megerősítése az oktatás és a kultúra révén (COM(2017) 673 final).
- Az Eurostat kultúrára vonatkozó statisztikái.

- Az Európai Bizottság „*Culture and Democracy, the evidence. How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion: lessons from international research*” (Kultúra és demokrácia – a bizonyítékok. Hogyan erősíti a polgárok kulturális tevékenységekben való részvétele a polgári szerepvállalást, a demokráciát és a társadalmi kohéziót? – A nemzetközi kutatás tanulságai) című jelentése, 2023.
- A kulturális örökségért való fellépés európai kerete, bizottsági szolgálati munkadokumentum, 2019.
- *Report on policies and good practices in the public arts and in cultural institutions to promote better access and wider participation in culture* (Jelentés a közművészeti és kulturális intézményekben a kultúrához való jobb hozzáférés és a kultúrában való szélesebb körű részvétel előmozdítása érdekében alkalmazott szakpolitikákról és bevált gyakorlatokról), 2012.
- „*Study on audience development – How to place audiences at the centre of cultural organisations*” (Tanulmány a közönségfejlesztésről – Hogyan helyezzük a közönséget a kulturális szervezetek középpontjába), 2017.
- Jelentés „A kultúra hangjai” keretében tartott ötletbörzéről: „*Social inclusion: partnering with other sectors*” (Társadalmi befogadás: partnerség más ágazatokkal), 2018. október.
- „A kultúra hangjai” keretében megfogalmazott jelentés: „*The role of culture in non-urban areas of the European Union*” (A kultúra szerepe az Európai Unió nem városi területein), 2020.
- Műhelytalálkozó az uniós tagállamok szakértői számára a kultúrának a társadalmi kohézióban betöltött szerepéről, 2020.
- „A kultúra hangjai” keretében megfogalmazott jelentés: „*Youth, Mental health and Culture*” (Fiatalok, mentális egészség és kultúra), 2023.

- Az Európai Parlament és a Tanács irányelve (2016. október 26.) a közzsféabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről (HL L 327., 2016.12.2., 1. o.).
- Az Európai Parlament és a Tanács irányelve (2019. április 17.) a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről (HL L 151., 2019.6.7., 70. o.).
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1564 irányelve (2017. szeptember 13.) a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes műveknek és más teljesítményeknek a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól, valamint az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 242., 2017.9.20., 6. o.).
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1563 rendelete (2017. szeptember 13.) a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló, határokon átnyúló, az Unió és harmadik országok közötti cseréjéről (HL L 242., 2017.9.20., 1. o.).
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

Európai Parlament

- Az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalása: a fogyatékkal élő személyek egyenlő jogai felé (2022/2026(INI)).
- Az Európai Parlament 2018. június 14-i állásfoglalása a kultúrához való hozzáférés strukturális és pénzügyi korlátairól (2017/2255(INI)).
- Az Európai Parlament 2022. március 8-i állásfoglalása a kultúra, az oktatás, a média és a sport szerepéről a rasszizmus elleni küzdelemben (2021/2057(INI)).
- Az Európai Parlament 2022. december 14-i állásfoglalása az új európai kulturális menetrend és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia végrehajtásáról (2022/2047(INI)).
- Az Európai Parlament részletes elemzése: „*Access to Culture in the European Union*” (A kultúrához való hozzáférés az Európai Unióban), 2017. július.
- Jelentés a kultúrához való hozzáférés strukturális és anyagi korlátairól (2017/2255(INI)).

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

- Vélemény a következő tárgyban: „Az európai vidéki területek hozzájárulása a kulturális örökség 2018-as európai évéhez a fenntarthatóság és a vidéki és városi területek kohéziójának biztosítása mellett” (EESC 2018/01641).
- Vélemény a következő tárgyban: „Az esélyegyenlőség és a társadalmi befogadás biztosítása a kultúrához való hozzáférés és az egész életen át tartó tanulás terén, valamint az állami kulturális intézmények szerepe ebben a folyamatban” (SOC/809-EESC-2024)

Régiók Európai Bizottsága

- Vélemény a következő tárgyban: „A kulturális politikák előmozdítása a vidéki térségekben a fejlesztési és területi kohéziós stratégiák és a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend keretében” (C/2024/1040).

Egyesült Nemzetek Szervezete

- A fogyatékkal élő személyek jogairól szóló, 2006-ban elfogadott ENSZ-egyezmény.
- Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, 1966.
- Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, 1966.
- A gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény, 1989.
- Az UNCTAD 2023. évi kereskedelmi és fejlesztési jelentése:
<https://unctad.org/publication/trade-and-development-report-2023>
- Az ENSZ jövőt szolgáló paktuma, 2024.

UNESCO

- UNESCO világkonferencia a kulturális politikákról és a fenntartható fejlődésről – MONDIACULT 2022: <https://www.unesco.org/en/articles/unesco-world-conference-cultural-policies-and-sustainable-development-mondiacult-2022>
- A kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló 2005. évi UNESCO-egyezmény.
- Az UNESCO kulturális és művészeti oktatási keretrendszere, 2024.

Egyéb dokumentumok

- Az uniós kulturális minisztereknek az Európai Unió Tanácsának spanyol elnöksége alatt, 2023. szeptember 25–26-án elfogadott cáceresi nyilatkozata.
- Az ESSnet-Culture, az európai statisztikai rendszer „Kultúra” hálózatának zárójelentése, 2012: https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/ess-net-report_en.pdf
- A jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó uniós statisztikák (EU-SILC) adatgyűjtése: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/information-data>
- Porto Santo-i Charta, 2021. április 25.: <https://portosantocharter.eu/the-charter/>
- Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának ajánlása a kultúrának, a kulturális örökségnek és a tájnak a globális kihívások kezelésében betöltött szerepéről (CM/Rec (2022) 15).
- „*Culture’s contribution to health and well-being*” (A kultúra hozzájárulása az egészséghez és jóllétéhez), a CultureForHealth (Kultúra az egészségért) jelentése, 2023.
- „*Arts and Health: Support the mental wellbeing of forcibly displaced people*” (Művészet és egészség: a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek mentális jóllétének támogatása), Egészségügyi Világszervezet és CultureForHealth (Kultúra az egészségért), 2022.